

XX. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan kertomus ¹⁾ vuodelta 1913 ja 1914 vuoden alkupuoliskolta oli seuraavaa sisällystä:

Lautakunnan
jäsenistö.

Vuonna 1913 kuuluivat musiikkilautakuntaan arkkitehti Hugo Lindberg puheenjohtajana, toimittaja A. R. Frenckell varapuheenjohtajana sekä apteekkari Edw. Stigzelius, professorit Axel Wallgren ja Georg von Wendt, tohtori J. Hahl ja varatuomari J. Uggla. Näin kokoonpantuna toimi lautakunta maaliskuun 24 päivään 1914, jolloin kaupunginvaltuusto lautakunnan jäseniksi 1915 vuoden loppuun valitsi herrat Lindbergin, Frenckellin, Wallgrenin ja Stigzeliuksen sekä vapaaherra Seb. Gripenbergin ynnä johtajat Erkki Melartinin ja E. W. Walldénin. Puheenjohtajaksi vuodeksi 1914 on lautakunta valinnut arkkitehti Lindbergin sekä varapuheenjohtajaksi samaksi ajaksi herra Frenckellin.

Neuvottelut fil-
harmonisen
seuran kanssa
yhdistämisen
asiasta.

Yhdistämisen ja yhteistyön aikaansaamiseksi filharmonisen seuran soittokunnan ja kaupungin kannattaman orkesteriyrityksen kesken on musiikkilautakunnan aloitteesta ollut keskusteluja seuran ja lautakunnan valtuutettujen välillä 1912 vuoden lopulla ja 1913 vuoden alussa. Näistä keskusteluista kävi selville, että seuran johtokunta halusi yhdistämisen toimeenpantavaksi seuraavilla ehdoilla:

että Helsingin symfoniaorkesteri paraikaa jatkuvan soitantokauden umpeenmentyä hajaantuu sekä huolenpito orkesterisoitannosta annetaan kaupungin maksettavaa kannatusapua vastaan filharmonisen seuran toimeksi musiikkilautakunnan silmälläpidon ja valvonnan alaisena;

että ryhdytään sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että Helsingin symfoniaorkesterin edut tulevat seuran johtokunnassa huomioon-

¹⁾ Musiikkilautakunnan lähinnä edellinen kertomus käsitti vuoden 1912, mutta kaupungin musiikkioloissa syksystä 1914 lähtien tapahtuvaa uudestimuodostusta silmällä pitäen on esillä olevan kertomuksen katsottu olevan käsittäminen ei ainoastaan koko vuotta 1913, vaan myös 1914 vuoden alkupuoliskon.

otetuiksi valitsemalla johtokuntaan yksi, vaihtoehtoisesti kaksi neuvottelevaa jäsentä sekä yksi varajäsen; sekä

että herra G. Schnéevoigtin kanssa tehdään sopimus hänen ottamisestaan yrityksen palvelukseen siten, että hänet oikeutetaan toimeenpanemaan määrätty luku konsertteja vahvistetusta palkkiosta.

Musiikkilautakunta ei kuitenkaan katsonut voivansa hyväksyä yhdistämistä tällä pohjalla, vaan esitti seuraavaa sisällystä olevan vastaehdotuksen:

I. Sekä filharmoninen seura että Helsingin symfoniaorkesteri lakkautetaan ja uusi takuu- tai konserttiyhdistys perustetaan voimassapitämään yhtä ainoaa hyvin kokoonpantua konsertti-orkesteria Helsingissä sekä toteuttamaan niitä tehtäviä, joita molemmat yritykset ovat ottaneet suorittaakseen, sekä asetetaan johtokunta sen hallintoelimeksi. Tähän johtokuntaan valitaan kumpaisenkin harastuspiirin edustajia, mutta johtajat eivät saa siinä istunto- eikä puhevaltaa. Johtokunta ja sen hallinto asetetaan musiikkilautakunnan silmälläpidon ja tarkastuksen alaisiksi.

II. Uuden orkesteriyhtymän vakinaiseksi johtajiksi asetetaan professori Robert Kajanus ja kapellimestari Georg Schnéevoigt, jotka kumpikin saavat määrätyn taatun vuosipalkan. Varajohtajiksi asetetaan kykenevä kotimainen soittotaitelija, jota paitsi hallullisille kotimaisille johtajille varataan tilaisuus vierailuesityksiin mahdollisuuden mukaan.

III. Yrityksessä saavat herrat Kajanus ja Schnéevoigt kumpikin itsenäisen, toisistaan riippumattoman toimintansa, ja on työjakoon nähden noudatettava seuraavaa: herra Kajanuksen tulee johtaa määrätty luku symfonia- ja muita konsertteja sekä hoitaa orkesterikoulua. Taiteelliseen johtoon kuuluvat tehtävät hoitaa herra Schnéevoigt.

IV. Uusi yritys koettaa mahdollisuuden mukaan turvata ja parantaa yrityksen palveluksessa olevain soittotaitelijain taloudellista asemaa. Etusijassa otetaan yrityksen palvelukseen 1911 vuoden päättyessä filharmonisen seuran palveluksessa olleet kotimaiset soittotaitelijat sekä soitantovuodeksi 1913—14 Helsingin symfoniaorkesterin palvelukseen jo sidotut noin 25 soittotaitelijaa. Muita paikkoja täytettäessä on kykenevillä kotimaisilla soittotaitelijoilla etusija.

Kun neuvottelut yhdistämisasiasta eivät vieneet yksimieliseen tulokseen, päätti musiikkilautakunta maaliskuun 10 päivänä 1913, sittenkun keskusteluja ja kirjeenvaihtoa edelleen oli jatkunut, keskeyttää neuvottelut ja antaa asian tällä kertaa raueta. Lautakunta lausui kuitenkin tässä yhteydessä toivomuksen, että tämän kysy-

myksen lopullinen ratkaisu musiikkielämämme hyödyksi vastedes osottautuisi mahdolliseksi kunnallisen soittokunnan pohjalla.

Keskustelut aloitettiin sittemmin uudestaan syksyllä 1913 ja veivät vihdoin seuraavan marraskuun lopulla toivottuun tulokseen. Sittenkun yksimielisyyten oli päästy orkesterikysymyksen pääkoh-tain ratkaisuun nähden, teki ¹⁾ lautakunta kirjelmässä tammikuun 28 päivältä 1914 esityksen asiasta kaupunginvaltuustolle. Tämän esityksen, joka päättyi ehdotukseen orkesteriyrityksen kunnallis-tuttamisesta, hyväksyi kaupunginvaltuusto kokouksessaan maaliskuun 10 päivänä. Tämän mukaisesti pitää kaupunki syksystä 1914 lähtien voimassa omaa kunnallista Helsingin kaupunginorkesteri nimistä konsertti-orkesteria.

Symfoniaorkesterin voimassapito soitantokaudella 1913—14.

Kaupunginvaltuuston myönnettyä musiikkilautakunnan anoman apurahan Helsingin symfoniaorkesterin voimassapitoon syyskuusta 1913 toukokuuhun 1914 ryhtyi musiikkilautakunta 1913 vuoden alussa toimenpiteisiin yrityksen voimassapidon turvaamiseksi mainittuna soitantokautena. Kun jo tuohon aikaan osottautui, ettei orkesteriyritystä pääkaupungin soitannollisessa elämässä silloin vallitsevan liikatuotannon johdosta voinut kaupungin lupaamalla apurahalla pitää voimassa tappiota tuottamatta eikä kapellimestari Schnéevoigt sanonut voivansa näin ollen jatkaa yritystä omalla vastuullaan entisin ehdoin, täytyi musiikkilautakunnan yrityksen turvaamiseksi hankkia takuu soitantokautena 1913—14 mahdollisesti syntyvän tappion varalta, minkä ohessa symfoniaorkesterille hankittiin oikeus käyttää seurahuoneen juhlasalia konsertti- ja harjo-tushuoneistona, tarvitsematta siitä suorittaa eri korvausta kaupungille. Sitä paitsi katsottiin useista syistä sopivaksi erottaa Helsingin torvisoittokunta yrityksestä ja hoitaa sitä eri liikkeenä. Torvisoittokunnan johtokunnan kanssa sentähden sovittiin, että torvisoittokunta soitantokauden 1913—14 alusta olisi itsenäisen hallinnon alainen sekä luopuisi osuudestaan myönnettyyn apurahaan sillä ehdolla, että torvisoittokunnalle ehkä myönnettävä valtioapu tulisi kokonaan sen hyväksi, minkä ohessa musiikkilautakunta sitoutui vuonna 1914 ehkä syntyvän tappion korvaamiseksi hankkimaan kaupunginvaltuustolta apumaksua kaupungin varoista.

Kun symfoniaorkesterin taloudellinen toimeentulo oli mainitulla tavalla taattu eivätkä keskustelut yhteistoiminnan aikaansaa-misesta filharmonisen seuran kanssa olleet vieneet myönteiseen tulokseen, päätti musiikkilautakunta maaliskuun 15 päivänä 1913 tehdä herra Schnéevoigtin kanssa välikirjan, jossa hän sitoutui myönnetystä kannatusavusta pitämään voimassa Helsingin symfoniaorkesteria puheenalaisen soitantokauden.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4 vuodelta 1914.

Kirjelmässä maaliskuun 10 päivältä 1913 musiikkilautakunta teki esityksen, että anniskeluvaroista myönnettäisiin soitantokaudeksi 1912—13 taatun apurahan korottamiseksi 12,000 markan lisämääräraha eli se summa, mikä apurahasta menee torvisoittokunnan voimassapitoon. Voittovaroja jaettaessa toukokuun 28 päivänä viimeksi mainittua vuotta myöntyi kaupunginvaltuusto tähän esitykseen.

Lisämääräraha symfoniaorkesterin voimassapitoon soitantokautena 1912—13.

Kirjelmässä maaliskuun 15 päivältä 1913 puolsi musiikkilautakunta Suomen laulun anomusta 3,000 markan suuruisen avustuksen myöntämisestä anniskeluosakeyhtiön voittovaroista seuran musikaalisen toiminnan edistämiseksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi anomukseen toukokuun 28 päivänä. Sitä seuran toiminnan valvontaa, mikä kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan oli apurahan nauttimisen ehtona, on musiikkilautakunnan puheenjohtaja toimittanut.

Apuraha Suomen laululle vuodeksi 1913.

Elokuun 22 päivänä 1913 pidetyssä kokouksessa tarkasti lautakunta ja hyväksyi pääasiassa herra Schnéevoigtin laatiman ohjelman orkesterin symfonista toimintaa varten soitantokautena 1913—14.

Soitantokauden 1913—14 ohjelma.

Kirjelmässä syyskuun 24 päivältä 1913 antoi musiikkilautakunta rahatoimikamariin rahasääntöehdotuksensa vuodeksi 1914. Rahatoimikamari ehdotti kannatusapua osotettavaksi ainoastaan kevätkaudeksi 1914 ja asian muutoin jätettäväksi avonaiseksi musiikkiolojemme hankkeissa olevaa uudestijärjestämistä odotettaessa. Tämä tuli kaupunginvaltuustonkin päätökseksi ja vakinaiseen rahasääntöön pantiin 1914 vuoden alkupuoleksi 37,500 markkaa.

Rahasääntöehdotus.

Lokakuun 21 päivänä 1913 lähetettiin rahatoimikamariin anomus, että musiikkiopisto saisi musiikki-iltoja ja oppilasesityksiä varten käyttää seurahuoneen juhlasalia enintään 15 iltana kuluvan soitantokauden aikana. Kamari myöntyi tähän lautakunnan esitykseen.

Seurahuoneen juhlasali musiikki-iltahuoneistoksi.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan maaliskuun 10 päivänä 1914 oli tehnyt päätöksen Helsingin orkesteriolojen järjestämisestä syksystä 1914 lähtien, on lautakunta ryhtynyt tästä johtuvaan johtosääntönsä uudestilaatimiseen. Lautakunnan esittämän uuden johtosääntöehdotuksen 1) valtuusto vähäisin muutoksin hyväksyi kokouksessaan huhtikuun 28 päivänä 1914.

Musiikkilautakunnan uusi johtosääntö.

Kaupunginvaltuuston viime maaliskuun 10 päivänä tekemän päätöksen mukaan tuli lautakunnan ryhtyä kaikkiin kunnan orkesteriryityksen aikaansaamiseksi tarpeellisiin täytäntöönpanotoi-

Toimenpiteitä kaupunginorkesterin järjestämiseksi.

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 28 vuodelta 1914.

miin. Sitä varten on lautakunta toukokuun 6 päivänä 1914 tehnyt professori Kajanuksen ja kapellimestari Schnéevoigtin kanssa välikirjan heidän asettamisestaan kaupunginorkesterin pääjohtajiksi ensi soitantokaudeksi. Herra Kajanus toimii taiteellisenä johtajana sekä järjestää ja valvoo musiikkilautakunnan silmälläpidon alaisena orkesterin työtä. Herra Schnéevoigt on sitoutunut johtamaan kahdeksan symfoniakonserttia sekä muita konsertteja. Varajohtajaksi ensi soitantokaudeksi valittiin toukokuun 20 päivänä 1914 säveltäjä Toivo Kuula.

Kaupunginorkesterin taloudenhoitajaksi valitsi lautakunta mainitun kuukauden 4 päivänä kapellimestari A. Apostolin ja kassanhoitajattareksi rouva Berta Nykopin.

Sittenkun musiikkilautakunta oli vahvistanut soittajain kanssa tehtävään välikirjain kaavakkeet, ryhtyi lautakunta täyttämään orkesterin soittajanpaikkoja. Etusijassa otettiin palvelukseen ne halulliset soittajat, jotka 1911 vuoden päättyessä olivat olleet filharmonisen seuran palveluksessa. Orkesterin jäsenistöä valitessa muutoin oli silmämääränä pidetty orkesterin taiteellista esityskykyä ja ainoastaan kyvykkäitä henkilöjä valittu näiden suoritettua koesoiton. Etusija oli tällöin annettu kykeneville kotimaisille soitto-taiteilijoille. Paikkoihin, jotka vielä olisivat täyttämättä, sittenkun tšekäläisistä soitto-taiteilijoista oli kykenevät valittu, hankittaisiin kyvykkäitä ulkomaisia soitto-taiteilijoita pääjohtajain toimesta.

Huhtikuun 20 päivänä 1914 vahvistettiin lautakunnassa laadittu ehdotus kaupunginorkesterin henkilökunnan järjestyssäännöiksi. Musiikkilautakunnan pyynnöstä luovutettiin kaupunginorkesterin kansliaa varten tarpeellinen huoneisto seurahuoneen talosta.

Toukokuun 4 päivänä vahvisti musiikkilautakunta kaupunginorkesterin vuokraustariffin.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti on musiikkilautakunta ottanut haltuunsa filharmonisen seuran kirjaston sekä erinäisiä soitto-koneita ja kalustoa molempain soitto-kuntain varastoista. Rahatoimikamarin kanssa on tehty sopimus seurahuoneen salin käyttämisestä ensi soitantokautena.

Kirjelmässä huhtikuun 8 päivältä 1914 antoi musiikkilautakunta lausunnon hakemuksista, joita oli tehty avustuksen saamiseksi kuluvana vuonna käytettävänä olevista anniskeluvaroista.

Toukokuun 6 päivänä 1914 tehtiin kaupunginvaltuustolle esitys orkesterikoulun vastaista asemaa koskevasta asiasta. Tähänkin esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan toukokuun 26 päivänä 1914 oli myöntänyt Helsingin torvisoittokunnalle 10,000

Lausuntoja
vuodeksi 1914
haetuista apu-
rahoista.

Orkesteri-
koulu.

Ulkoilmasoitto
Kalliassa.

markan määrärahan anniskeluvaroista sillä ehdolla, että soitto-kunta kesäkuukausina toimeenpanee ulkoilmakonsertteja niissä paikoissa ja niinä aikoina, kuin musiikkilautakunta yksissä neuvoin rahatoimikamarin kanssa määrää, on lautakunta torvisoittokunnan johtajan herra A. Apostolin kanssa tehnyt sopimuksen, että soitto-kunta kesänä 1914 rahatoimikamarin osottamassa paikassa, esimerkiksi Kallion kansankirjaston edustalla olevalla avonaisella paikalla, suotuisan sään vallitessa antaa maksuttomia konsertteja sunnuntaisin ja pyhäpäivin klo 1/2 7—1/2 9 i. p. täydellä sekä sen lisäksi toistaiseksi koetteeksi lauantai-illoin samaan aikaan ehkä jonkin verran vähemmällä miehistöllä. Rahatoimikamari on puolestaan hyväksynyt mainitun ehdotuksen sekä ryhtynyt toimenpiteeseen väliaikaisen lavan rakennuttamiseksi edellä mainitulle avonaiselle paikalle.

Symfoniaorkesteri on koko kertomuskauden ollut yhtäjaksoi-
 sessa toiminnassa ja antanut seuraavan määrän konsertteja: Symfoniaorkesterin toiminta.

	Vuonna 1913.	Kevätkaudella 1914.
Helppotajuisia konsertteja	43	21
Symfoniakonsertteja	16	7
Kansankonsertteja	27	6
Kirkkokonsertteja	4	—
Lyyrillis-dramaattisia konsertteja	7	—
Sekalaisia konsertteja	10	4
Akateemisia konsertteja	2	1

Tämän ohessa on orkesteriyritys oopperalaulajattaren rouva Kusnetzovan avulla toimeenpannut kaksi oopperanäytäntöä (Eugène Onegin ja Thaïs), avustanut Madame Butterfly nimisen oopperan esityksessä (kahdesti), esittänyt Parsifal nimisen oopperan (3 konserttia) sekä tehnyt kaksi konserttimatkaa Tukholmaan, ensimmäisen maaliskuussa 1913, jolloin yksi konsertti annettiin Tampereella, yksi Turussa, neljä Tukholmassa ja yksi Upsalassa, sekä toisen saman vuoden marraskuulla, jolloin annettiin yksi konsertti Turussa, viisi Tukholmassa ja yksi Upsalassa. Keväällä 1914 sai symfoniaorkesteri edullisen tarjouksen esiintyä Pietarin soitannollis-dramaattisessa teatterissa, missä orkesteri on suurella taiteellisella menestyksellä avustanut kymmenessä Parsifalnäytännössä.

Symfoniaorkesterin toiminnan taloudellisen tuloksen valaismiseksi nyt puheena olevana kertomuskautena esitetään tässä seuraavat orkesterin tileistä saadut numerotiedot. Tilit on musiikkilautakunta kunkin soitantovuoden päätyttyä tarkastuttanut valitsemillaan henkilöillä. Taloudellinen
tulos.

Soitantovuosi 1912—13.

Menoja.	Smk.	Tuloja.	Smk.
Helppotaj. konsertit .	5,808: 25	Helppotaj. konsertit ..	13,582: 50
Kirkkokonsertit	2,315: 85	Kirkkokonsertit	3,644: —
Symfoniakonsertit . .	13,612: 95	Symfoniakonsertit	31,925: —
Kansankonsertit	5,025: 52	Kansankonsertit	7,162: 50
Muut konsertit	13,326: 81	Muut konsertit	17,075: 89
Muut kustannukset ..	18,067: 23	Teatterit	8,400: —
Palkat	126,403: 08	Oopperanäytännöt	
Teatteritili	1,377: —	(puhdas voitto)	5,571: 99
Korkotili	626: 88	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>87,361: 88</u>
<u>Yhteensä Smk</u>	<u>186,563: 57</u>		

Soitantovuonna 1912—13 syntynyt vajeus oli siis Smk 99,201: 69. Tämän tappion korvaamiseen oli yrityksellä käytettävänä kaupungin kannatusapu, joka, siitä vähennettyä Helsingin torvisoittokunnalle varatut 12,000 markkaa, oli 63,000 markkaa, sekä kaupunginvaltuuston anniskeluvaroista myöntämä ylimääräinen 12,000 markan määräraha eli kaikkiaan 75,000 markkaa. Urakoitsijan korvattavaksi jäi Smk 24,201: 69, jonka summan hän suoritti lainavaroilla.

Soitantovuosi 1913—14.

Menoja.	Smk.	Tuloja.	Smk.
Helppotaj. konsertit ..	4,769: 58	Helppotaj. konsertit ..	14,850: —
Kirkkokonsertit	226: 06	Kirkkokonsertit	226: 06
Symfoniakonsertit . .	10,448: 11	Symfoniakonsertit	23,797: 50
Kansankonsertit	1,451: 91	Kansankonsertit	2,266: 50
Akateemiset konsertit	780: 04	Akateemiset konsertit	915: —
Muut konsertit	1,236: 52	Muut konsertit	3,542: 62
Muut kustannukset ..	9,263: 43	Teatterit	8,490: —
Palkat	128,765: 90	Oopperanäytännöt ja	
Teatteritili	390: —	<u>konserttimatkat</u>	<u>29,998: 16</u>
Korkotili	45: 90	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>84,085: 84</u>
Konserttimatkat Tukholmaan ja Pietariin	10,147: 01		
Parsifalkonsertit	6,569: 06		
Poisto nuottikirjaston ja kaluston tililtä ..	1,761: 71		
<u>Yhteensä Smk</u>	<u>175,855: 23</u>		

Tänä soitantovuonna oli vajeus siis kaikkiaan Smk 91,769: 39, jonka korvaamiseksi yritys sai kaupungilta 75,000 markan kannatusavun. Jälellä oleva vajeus, Smk 16,769: 39, täytettiin yksityisillä kannatusvaroilla.
